

Den næste Sag paa Dagordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Pensioner og Understøttelser til Hoffbetjente, som have staaet i Højsalig Enkedronning Caroline Amalies Tjeneste.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4495 ff.)

Lovforslaget fattedes under Forhandling.

Berg: Indholdet skal jeg ikke udtale mig om, da jeg antager, at det, som sædvanligt er Tilfældet med denne Slags Love, bliver underkastet nærmere Forhandling i Udvalg, og da jeg er overbevist om, at det ikke vil mangle paa den samme Velvillie lige overfor Enkedronning Caroline Amalies efterladte Hoffbetjente som lige overfor Andre. Jeg har kun en Bemærkning at gjøre med Hensyn til Titlen. Der staar et Ord her, som sædvanlig er brugt i flere lignende Love. Naar jeg omtaler det, er det ikke for at reise nogen Anke mod Sædvanen. Det er Ordet „Højsalig“. Det betyder jo i Hoffsproget: afdød, men i Almuesproget, tager det sig den Fordring paa, som om man her paa Jorden vilde lave en Hofrang i Himlen, og derfor støder dette Ord den almindelige Opfattelse. Der er jo efter det kristelige Lærebegreb mange Boliger der, hvor der kan være Tale om Salighed, men der gives ingen Anvisning i dette Lærebegreb om, at Rangen her paa Jorden bestemmer, i hvilke Boliger i dette Hus man skal bo hinsides. Naar jeg omtaler dette Ord her, kan jeg saameget lettere gjøre det netop i Forbindelse med den øvrige Del af denne Titel, som den Afvøde i saa høi Grad besad, jeg vil sige almindelig Høiagtelse og Ærbødighed for sin Stilling og Vandel. Det kan altsaa ikke i nogen Grad misforstaaes, naar man taler om det ved denne Leilighed, tværtimod, det maa vel snarere siges, at her netop er en passende Leilighed til at omtale dette for mulig at komme af med denne Del af Hoffsproget, hvilket i vort Land, ialtsald faavidt jeg tror, vil finde almindelig Gjenklang. Jeg vil derfor antage, at ligesom Thinget i Almindelighed vil kunne ønske at faae „Højsalig“ ombyttet med „Afvøde“ og i den Henseende vilde staa i fuldstændig Forstaaelse med den almindelige Tankegang i vort Folk, saaledes tror jeg ogsaa, at den høitærede Conseilspræsident ikke vil gjøre nogen som helst Indvending mod Forordningen. Jeg tør gjerne antage, at dette Ord har en meget lang Historie, og at den høitærede Conseilspræsident kan give os fra vort Land en overordenlig lang Række af Tilfælde, hvor Lovgivningsmagten, baade Enevoldskongen og de raadgivende Stænder og Rigsdagen, har ladet dette Ord staa, og jeg vil ikke negte, at dette Ord ogsaa kunde have en po-

litiff Betydning, en Betydning, som Hoffet maatte sætte Pris paa i gamle Dage, da det gjaldt om at holde Maaferne i Aue og i den Kro, at Hoffet og hvad dertil hørte, egentlig var en Afglands af den allerhøieste Magt, og at hvad der skete derfra, var som stet efter Forsynets Villie, saaledes at Alt, hvad der gik derigjennem, kom fra en guddommelig Naade. Det er en Selvfølge, at de, der afgik fra denne Verden fra et saadant Sted, under en gammel Enevoldsbetragtning og Almueopfattelse af Hoffet, ogsaa maatte have en særegen udmærket Betegnelse for deres Tilværelse efter Døden, som kunde sætte ligesom et Segl hos Maaferne eller hos Almuen paa deres Liv her paa Jorden, for at Ingen skulde faae den forsmættelige Tanke at tvivle om, at Enevolden og hvad dertil hørte, under saadanne Forhold havde handlet om ikke under allerhøieste Indstybelse — jeg mener nu „allerhøieste“ i Ordets ikke hofflige, men kristelige Betydning — saa dog i Overensstemmelse med, hvad vi kunne vente direkte fra et høiere Forsyn. Det er denne Betragtning, som altsaa har ligget til Grund for Ordets Oprindelse. Men den Betydning, som det utvivlsomt har haat i Politikens Tjeneste tidligere, har det selvfølgelig ikke længere. Nu taler man jo mere nøgternt om disse Forhold og bedømmer Forholdene mere fuldt logisk, idet man fuldtud forstaaer at skjelne mellem, hvad Nogen, der saaledes fra Hoffets Side har staaet i Forhold til Folket, har været i sin offentlige Færd, og hvad den Bedkommende har været i sin øvrige Færd, der behandles efter akkurat de samme Love eller den samme Tankegang hos Folk i de Omstændigheder som hos andre Mennesker, idet man veed, at som Mennesker ere vi for enhver som helst høiere Betragtning Alle lige. Jeg antager derfor ikke, at der er nogen Grund heller ikke nogen politisk Grund — at der ikke er nogen religiøs Grund, er utvivlsomt givet for enhver — til at beholde dette gamle Ord længere. Det gaar Intet. Jeg forsiktrer, at vi beholde den samme Ærbødighed for Hoffet og Alt, hvad dertil hører, fordi vi ikke, naar Nogen er gaaet bort, forpligte os til at stemme over, om de ere høisalige eller ikke, og almindelig borgerlig taget vil jeg sige, at det er det klogeste, at vi i vor Lovgivning bruge Ord, som vi forstaa, og Ord, som i den almindelige borgerlige Tankegang udtrykke, hvad de skulle, og Ord, som vi efter vor Rætteevne vide betyde det, de udtrykke. Men det tror jeg dog, at vi kunne sige os selv, at enhver Bedømmelse af de Forhold, der ligge ud over Graven, kan ikke tilkomme os. Saavidt rækker vort Hver som Folkeets Repræsentanter ikke. Angaaende disse Forhold bør vi bruge saadanne Udtryk, at vi ere sande i de Udtryk, vi bruge.

Winther: Det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgfreds (Berg) sagde, at det var